

ВЛАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

ТИМ
ЗА СОЦИЈАЛНО УКЉУЧИВАЊЕ
И СМАЊЕЊЕ СИРОМАШТВА

ВЛАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Тим за социјално укључивање и смањење сиромаштва

ТИМ
ЗА СОЦИЈАЛНО УКЉУЧИВАЊЕ
И СМАЊЕЊЕ СИРОМАШТВА

„Чврсто верујем у инклузију, и то као скуп особина, врлина, знања и умења која човека чине човеком. Инклузија је неодвојиви део људскости, човечности. Инклузија је тимски спорт и свако од нас има своје место у тој причи – нека свако од нас уради свој домаћи задатак!“

Ивана Васиљевић, Ignite о социјалном укључивању 2013.

Шта је социјално укључивање?

Процес који омогућава да они који су у ризику од сиромаштва и социјалне искључености добију могућност и средства неопходна за пуно учешће у економском, друштвеном и културном животу, као и у постизању животног стандарда и благостања који се сматрају нормалним у друштву у којем живе.

Шта је сиромаштво?

Апсолутно сиромаштво представља немогућност задовољења базичних, минималних потреба, док релативно сиромаштво подразумева немогућност остварења животног стандарда који је одговарајући у односу на друштво у ком појединац живи.

СОЦИЈАЛНО УКЉУЧИВАЊЕ И СМАЊЕЊЕ СИРОМАШТВА КАО ДОПРИНОС ИНКЛУЗИВНОМ РАСТУ

У процесу приступања ЕУ социјално укључивање је постало део свакодневног речника како доносилаца одлука, тако и грађана и грађанки Републике Србије. Истовремено, борба против сиромаштва и даље је високо на агенди приоритета Владе и других јавних актера.

Протеклих година је у домену социјалних права остварен значајан помак кроз усвајање међународних конвенција и усклађивање са прописима ЕУ. Припремљени су реформски документи и започето је остваривање суштинског партнерства са цивилним друштвом.

Тим за социјално укључивање и смањење сиромаштва пружио је значајан допринос остварењу наведених резултата и остаће активан промотер права осетљивих група у Републици Србији.

У наредном периоду се у процесу приступања ЕУ очекује обезбеђивање значајних финансијских и институционалних ресурса у Републици Србији, нарочито у домену запошљавања и социјалне политике. Једна од системских мера за повећање социјалне укључености и смањење сиромаштва кроз достизање инклузивног раста биће и анализа утицаја Програма економских реформи (ERP) на друштво. Фокус напора Владе ће бити на оснаживању нарочито осетљивих група, попут Рома и Ромкиња и особа са инвалидитетом, као и на јачању родне димензије јавних политика.

Тим за социјално укључивање и смањење сиромаштва

О ТИМУ ЗА СОЦИЈАЛНО УКЉУЧИВАЊЕ И СМАЊЕЊЕ СИРОМАШТВА

**Тим за социјално укључивање и смањење сиромаштва успоставила је
Влада Републике Србије 2009. године.**

У надлежности Тима за социјално укључивање и смањење сиромаштва су:

- јачање капацитета Владе и јавне управе да **развијају и спроводе политике социјалног укључивања** у складу са примерима добре праксе из европских држава, уз редовне консултације са свим заинтересованим странама,
- пружање подршке **успостављању система праћења** заснованог на показатељима социјалног укључивања,
- оснаживање и развој капацитета јавне управе за **надзор и извештавање о току процеса социјалног укључивања**.

Од 2009. године Швајцарска агенција за развој и сарадњу пружа подршку Влади Републике Србије да унапреди процес социјалног укључивања у Републици Србији кроз пројекат „Подршка унапређењу социјалног укључивања у Србији“.

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

**Swiss Agency for Development
and Cooperation SDC**

Тим за социјално укључивање и смањење сиромаштва је од 2009. године:

- утицао на доношење више од **30** стратешких докумената и прописа,

30

- подржао израду више од **80** стручних анализа у области социјалног укључивања и смањења сиромаштва,

80

- организовао више од **50** скупова размене искустава и примера добре праксе на локалном нивоу,

50

- директно подржао више од **20** пројеката на локалном нивоу,

20

- индиректно подржао више од **40** пројеката на регионалном, националном и локалном нивоу,

40

- сакупио више од **150** успешних примера социјалног укључивања,

150

- објавио више од **350** ауторских текстова на тему социјалног укључивања које је написало преко 40 блогера,

350

- ангажовао преко **20** младих особа у оквиру програма стажирања.

20

СТАТИСТИКА СИРОМАШТВА У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ

Проблем апсолутног сиромаштва још увек је веома изражен – око 600.000 лица није у могућности да задовољи основне животне потребе.

Реалан ниво угрожености најосетљивијег становништва веома је тешко утврдити општим статистичким методама.

Поуздани показатељи услова живота осетљивих друштвених група (нпр. Роми и Ромкиње, особе са инвалидитетом, избегла и расељена лица, жене жртве насиља, ЛГБТИ популација) и даље недостају и спорадично се прикупљају.

Тим за социјално укључивање и смањење сиромаштва:

- **редовно извештава о стању животног стандарда у земљи**

Прате се различите димензије угрожености: апсолутно сиромаштво, ризик сиромаштва, материјална депривација, неједнакост и други фактори битни за оцјену животног стандарда у земљи.

- **води процес дефинисања показатеља социјалне укључености у Републици Србији**

Овим процесом идентификују се национални показатељи и врши усаглашавање праћења са трендовима у ЕУ, мапирају недостаци у изворима података и даје оквир за сагледавање тренутног стања социјалне искључености и сиромаштва.

- **пружа подршку изради редовних националних извештаја о социјалном укључивању и смањењу сиромаштва**

Влада редовно извештава о стању, реализованим мерама, изазовима и правцима развоја у релевантним областима.

- **пружа подршку за усклађивање статистичког оквира са европским стандардима и залаже се за његову одрживост**

Република Србија је увела Анкету о приходима и условима живота (SILC) у национални статистички оквир и редовно извештава о показатељима релативног сиромаштва.

- **подстиче доношење одлука на основу података и пружа подршку унапређењу истраживачких капацитета**

У неколико циклуса подршке развоју истраживачких кадрова кроз секундарне анализе података из области друштвених наука подржано је више од 30 истраживачких пројеката и више од 50 истраживача на почетку каријере.

Најновије податке о сиромаштву и социјалној искључености можете прочитати на страници www.socijalnoukljucivanje.gov.rs/statistika/

Области деловања Тима

СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА И ЗДРАВЉЕ

Под ефикасном и добро усмереном социјалном и здравственом заштитом подразумева се скуп мера и програма којима се умањују последице социоекономских ризика, као што су болест, незапосленост, старост или инвалидитет. У те програме спадају различита материјална давања (пензије, надокнаде за незапослене, социјална помоћ и др.) и услуге (за старије, децу, породицу, особе са инвалидитетом и др.). У процесу приступања ЕУ од велике је важности усклађивање у области социјалне заштите засновано, пре свега, на поштовању људских права и смањењу неједнакости у друштву.

Тим за социјално укључивање и смањење сиромаштва активно учествује у осмишљавању праваца развоја и реформе система социјалне и здравствене заштите кроз активности које укључују:

- подршку изради стратешких докумената и прописа,
- предлог реформи у областима као што су дуготрајна нега, социјалне пензије, лишавање пословне способности, запошљавање особа са инвалидитетом и др.,
- подршку јачању капацитета организација цивилног друштва како би равноправно учествовале у креирању и праћењу примене јавних политика.

ИСТИЧЕМО:

Подршка изради Нацрта програма реформи политике запошљавања и социјалне политике (ESRP). ESRP ће бити главни механизам за дијалог о приоритетима Републике Србије у области социјалне политике и запошљавања, а служиће као стратегија за повећање запослености и реформу социјалне политике – до датума приступања ЕУ.

Подстицање доношења одлука заснованих на подацима у области социјалне заштите и здравља. Реализацијом анализа утицаја јавних политика и мера доприноси се већој транспарентности рада, креирању ефикаснијих и делотворнијих мера и бољем управљању расположивим средствима, ресурсима и капацитетима.

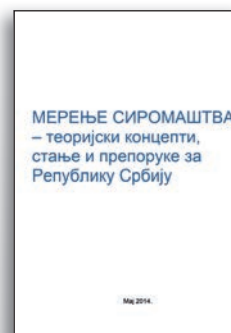
Мапирање услуга социјалне заштите у надлежности локалних самоуправа. Подршка надлежним институцијама да стекну увид у стање и број услуга и корисника услуга социјалне заштите доприноси даљем развоју ванинституционалних облика заштите, развоју плурализма услуга и пружалаца, као и већој доступности и квалитету услуга.

Социјална заштита у старости: дуготрајна нега и социјалне пензије

Мапирање услуга социјалне заштите у надлежности локалне самоуправе

Мерење сиромаштва – теоријски концепти, стање и препоруке за Републику Србију

Области деловања Тима ОБРАЗОВАЊЕ

Квалитетним и праведним образовањем свакој особи се пружа могућност за стицање знања и вештина, што је предуслов за активно учествовање у друштву и већу социјалну укљученост. Посебно су важне реформе у домену инклузивног образовања, којим се обезбеђују једнаке шансе за образовање сваког појединца без обзира на социоекономски статус, етничко порекло, место становања, инвалидитет и др.

Тим за социјално укључивање и смањење сиромаштва активно учествује у осмишљавању праваца развоја и креирању политика у области образовања, а посебно у циљу побољшања положаја осетљивих група.

Активности Тима укључују:

- подршку изради прописа и стратешких докумената,
- подршку изради анализа и предлога мера додатне подршке ученицима из осетљивих група,
- унапређење образовне статистике,
- успостављање и неговање регионалне и међународне сарадње у области образовања.

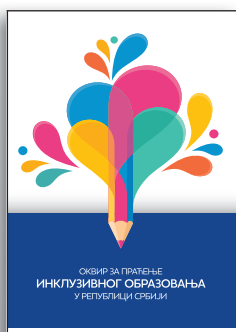
ИСТИЧЕМО:

Подршка унапређењу и праћењу инклузивног образовања у Републици Србији. Поред других мера, развијањем Оквира за праћење инклузивног образовања тежи се унапређивању објективног праћења напретка и дефинисању смерница за даље унапређење инклузивног образовања на основу прикупљених података.

Пружање додатне подршке ученицима из осетљивих група у предуниверзитетском образовању. Улагање у образовање деце неповољног социоекономског положаја представља инвестицију са највећом стопом повраћаја за друштво и може да прекине „зачарани“ круг сиромаштва. Релевантне анализе дају препоруке за унапређење мера за подршку образовању најугроженије деце.

Подршка учешћу Републике Србије у Отвореном методу координације у области образовања. Држава има могућност да, као равноправан учесник, учи о најбољим праксама држава чланица ЕУ и њиховим образовним политикама, као и да представи оствареност својих стратешких и реформских активности (www.omk-obrazovanje.gov.rs).

Унапређење инклузивног образовања уз подршку нових технологија. Тема инклузивног образовања заступљена је од 2014. године на највећој регионалној конференцији под називом „Нове технологије у образовању“, коју годишње прати више од 4.500 учесника.

Оквир за праћење инклузивног образовања у Републици Србији

Водич за школе, наставнике и стручне сараднике: Како до информација о изворима финансирања и ресурсима

Пружање додатне подршке ученицима из осетљивих група у предуниверзитетском образовању

Области деловања Тима

ЕКОНОМСКИ РАЗВОЈ И ЗАПОШЉАВАЊЕ

Економско оснаживање сваког појединца, а посебно осетљивих група становништва, важан је фактор социјалне укључености и активног учешћа у друштву. Запошљавање и укључивање у тржиште рада представља један од кључних предуслова социоекономске самосталности и преузимања одговорности за сопствени живот. Економске реформе треба да осигурају да сви региони, укључујући и рурална подручја, имају једнаке могућности за раст и развој.

Тим за социјално укључивање и смањење сиромаштва активно учествује у развоју праваца економског развоја и запошљавања кроз активности као што су:

- подршка већем запошљавању и запошљивости најугроженијих група становништва,
- промовисање предузетничке културе и активног укључивања на тржиште рада,
- промоција и развијање концепта социјалног предузетништва,
- спровођење анализа ефеката јавних политика на основу података.

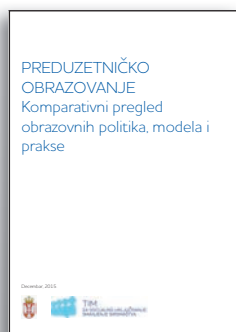
ИСТИЧЕМО:

Пројекат подршке повећању запошљивости и запошљавања младих¹. Општи циљ Пројекта је инклузивно и одрживо повећање запошљивости младих у Републици Србији. Пројекат се састоји из: подршке изради политика запошљавања заснованих на подацима, развијања и спровођења модела тржишно-оријентисаног неформалног образовања и образовања одраслих, као и програма обуке кроз унапређено јавно-приватно партнерство.

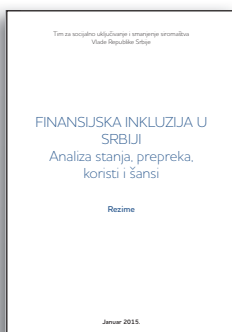
Подршка заокруживању националног стратешког оквира у области запошљавања. Активности Тима усмерене су на обезбеђивање квалитетних анализа које служе као полазне основе за креирање националног стратешког оквира у области запошљавања.

Процена утицаја политика у области запошљавања. Реализацијом анализа утицаја јавних политика и мера доприноси се већој транспарентности рада, креирању ефикаснијих и делотворнијих мера и бољем управљању расположивим средствима, ресурсима и капацитетима.

Подршка увођењу и развијању концепта социјалног предузетништва. Развој социјалног предузетништва доприноси друштву кроз радну интеграцију у циљу запошљавања и социјалног укључивања, услуге социјалне заштите које подстичу социјалну кохезију, рурални развој и допринос грађанском друштву у виду изградње поверења и социјалног капитала.

Предузетничко образовање – компаративни преглед образовних политика, модела и праксе

Финансијска инклузија у Србији – анализа стања, препрека, користи и шанси

Од неактивности до запослености – анализа утицаја јавних политика и фактора који утичу на неактивност

¹ Кроз пројекат који је подржан средствима Швајцарске агенције за развој и сарадњу.

Области деловања Тима

ОСЕТЉИВЕ ГРУПЕ И ЉУДСКА ПРАВА

Појам људских права заснива се на идеји да сва људска бића уживају универзална права. Република Србија је заокружила нормативни оквир у области људских и мањинских права. Влада је стратешким документима и актуелним политикама утврдила следеће осетљиве групе становништва које се налазе под већим ризиком од социјалне искључености и сиромаштва: особе са инвалидитетом, деца, млади, жене, старије особе, припадници/е ромске националне мањине, необразована лица, незапослени, избегла и интерно расељена лица и становништво руралних средина.

Тим за социјално укључивање и смањење сиромаштва активно учествује у креирању политика усмерених ка побољшању положаја осетљивих група и поштовању људских и мањинских права кроз активности као што су:

- подршка координацији политика за унапређење положаја осетљивих група становништва,
- подршка изради стратешких докумената, праћење и извештавање о реализацији стратешких мера,
- спровођење анализа усмерених на унапређење положаја особа под ризиком од социјалне искључености,
- учешће у програмирању средстава ЕУ у сектору развоја људских ресурса и друштвеног развоја.

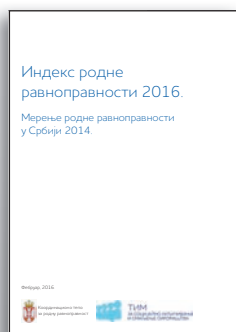
ИСТИЧЕМО:

Подршка координацији политика за унапређење положаја Рома и Ромкиња на националном нивоу. Поред подршке изради Стратегије за социјално укључивање Рома и Ромкиња од 2016. до 2025. године, Тим доприноси координацији политика на националном нивоу и редовном извештавању о реализацији мера у свим релевантним областима.

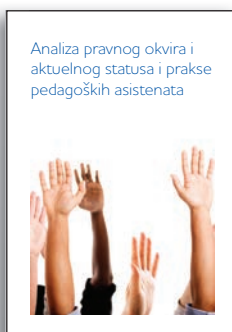
Подршка унапређењу родне равноправности у Републици Србији. Активности Тима укључују усклађивање родне статистике са ЕУ, израду стратешког и нормативног оквира у области родне равноправности, подизање капацитета националних, локалних и регионалних актера за уродњавање јавних политика као и унапређење родне равноправности и смањење родних стереотипа. Република Србија је прва држава ван ЕУ која је увела Индекс родне равноправности.

Подршка унапређењу положаја особа са инвалидитетом. Поред подршке изради Стратегије за унапређење положаја особа са инвалидитетом до 2020. године, Тим доприноси унапређењу физичке и комуникационе приступачности и промовисању принципа дизајна за све.

Стварање услова за партиципацију осетљивих група у креирању јавних политика. Један од принципа рада Тима јесте осмишљавање механизма за остваривање учешћа осетљивих група у креирању и праћењу имплементације јавних политика.

Индекс родне равноправности 2016.

Анализа правног оквира и актуелног статуса и праксе педагошких асистената

Лишавање пословне способности, рехабилитација и запошљавање особа са инвалидитетом

Области деловања Тима ЕВРОПСКЕ ИНТЕГРАЦИЈЕ

ЕУ посвећује велику пажњу унапређењу положаја осетљивих друштвених група у државама чланицама, али и у државама обухваћеним политиком проширења ЕУ. Стратегија Европа 2020, као главни стратешки документ ЕУ, садржи велики број смерница за постизање паметног, одрживог и инклузивног раста, релевантних и за државе које желе да постану чланице ЕУ, а које се суочавају са изазовима као што су сиромаштво и социјална искљученост. И друге европске организације се баве овим темама – на првом месту Савет Европе путем примене Ревидиране европске социјалне повеље.

Тим за социјално укључивање и смањење сиромаштва доприноси процесу приступања ЕУ кроз:

- учешће у процесу преговора о приступању ЕУ,
- оснаживање димензије социјалног укључивања у процесу програмирања фондова ЕУ и билатералне помоћи и подршке приступању Републике Србије новим финансијским инструментима ЕУ,
- подршка припреми Републике Србије за учешће у Европском социјалном фонду,
- промовисање примера добре праксе у области социјалног укључивања у ЕУ.

Тим је подржао припрему и спровођење пројеката као што су:
www.otvorenizagrljaj.rs, www.equied.ni.ac.rs и www.alenproject.eu/

ИСТИЧЕМО:

Учешће у шест преговарачких група за приступање ЕУ. Учешћем Тима у процесу преговарања за приступање ЕУ оснажује се социјална димензија процеса приступања ЕУ.

Подршка приступању Републике Србије новим финансијским инструментима ЕУ.

Од 2015. године Република Србија може да учествује у Програму за запошљавање и социјалне иновације (EaSI), као и у Трећем програму ЕУ у области здравства 2014 – 2020 (EU Health Programme).

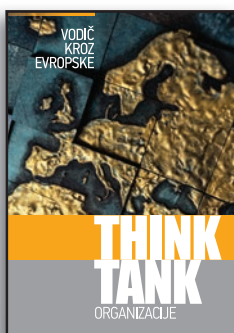
Подршка раду СЕКО² за сектор развоја људских ресурса и друштвени развој.

Подршком раду СЕКО механизма подстиче се веће учешће цивилног друштва у процесу програмирања међународне развојне помоћи.

Водичи кроз фондове и мреже на домаћем и међународном нивоу. Промовисањем и ефикаснијом употребом расположивих извора финансирања Водич омогућава делотворније спровођење пројеката и мера социјалног укључивања.

Водич кроз европске мреже за организације цивилног друштва

Водич кроз европске think tank организације

Студија опција за успостављање Фонда за социјално укључивање

² Секторске организације цивилног друштва (СЕКО) представљају механизам сарадње цивилног друштва и јавног сектора приликом планирања и коришћења средстава из међународне развојне помоћи.

АКТИВНОСТИ СОЦИЈАЛНОГ УКЉУЧИВАЊА НА ЛОКАЛНОМ НИВОУ

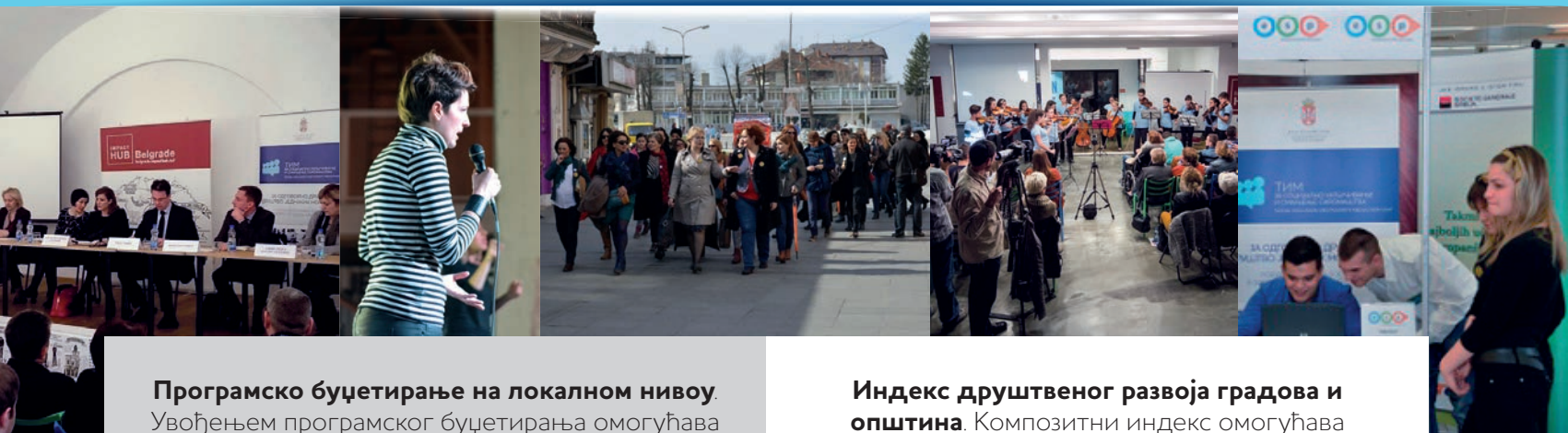

Програм „Локалне иницијативе за повећање социјалне укључености и смањење сиромаштва“. Овим једногодишњим програмом (2015 – 2016) подржано је 11 партнерстава између организација цивилног друштва, локалних самоуправа и других релевантних институција на локалном нивоу. Пројектима се унапређују мере социјалног укључивања у областима социјалне заштите, руралног развоја, запошљавања, образовања и социјалног становања.

Програм подршке иновативним приступима за повећање запошљавања и запошљивости младих. Програмом је подржано 10 пројеката на локалном нивоу са циљем унапређења међусекторске сарадње по питању запошљавања и запошљивости младих. Циљ Програма је подршка иновативним приступима у решавању проблема запошљивости или запошљавања младих (од 15 до 30 година) кроз јачање партнерства организација цивилног друштва и приватног сектора.

Програмско буџетирање на локалном нивоу.

Увођењем програмског буџетирања омогућава се повезивање стратешких докумената са планирањем издатака, олакшава се приоритизација издатака, а процес буџетирања постаје транспарентнији. Тим активно учествује у процесу увођења програмског буџета на локалном нивоу кроз развој програмске структуре и показатеља у секторима социјалне и дечије заштите.

Индекс друштвеног развоја градова и општина.

Композитни индекс омогућава поређење постигнутог нивоа друштвеног развоја међу градовима и општинама Републике Србије и пружа могућност поређења квалитета живота по градовима и општинама у релевантним областима. Сврха индекса је да помогне креирању националних и локалних политика друштвеног развоја на основу података о стању друштвеног развоја у Републици Србији.

ПРАТИТЕ АКТУЕЛНОСТИ У ОБЛАСТИ СОЦИЈАЛНОГ УКЉУЧИВАЊА

Интернет презентација

Први сазнајте најновије вести и информације
о процесу социјалног укључивања и смањења сиромаштва
у Републици Србији и ЕУ.

www.socijalnoukljucivanje.gov.rs

Актуелни конкурси

Пратите актуелне конкурсе у области социјалног укључивања
из земље и иностранства.

Успешни примери

Читајте о успешним примерима у најважнијим
областима — запошљавање, образовање, социјална политика,
пољопривреда и рурални развој и др.

Национални извештаји о социјалном укључивању и смањењу сиромаштва

Информишите се о стању, јавним политикама, реализованим мерама,
изазовима и правцима развоја у кључним областима.

Блог о социјалном укључивању

Пратите више од 40 блогера који су, у више од 350 текстова, поделили своја искуства и ставове о социјалном укључивању.

www.socijalnoukljucivanje.gov.rs/blog

Билтен о социјалном укључивању и смањењу сиромаштва

Пријавите се за месечни преглед актуелности
у Србији и ЕУ.

Facebook

Посетите нашу Фејсбук страну и прикључите се разговору
о социјалном укључивању

www.facebook.com/SIPRUnit

Twitter

Придружите нам се на Твитеру и будите у току
са свим најважнијим активностима

@inkluzija

ТИМ
ЗА СОЦИЈАЛНО УКЉУЧИВАЊЕ
И СМАЊЕЊЕ СИРОМАШТВА

Улога Тима за социјално укључивање и смањење сиромаштва, посебно у процесу преговора за приступање ЕУ и координирања сарадње јавног и цивилног сектора, доказ је континуираног значаја рада Тима за Владу Републике Србије.

Извештај спољне ревизије Пројекта „Подршка унапређењу процеса социјалног укључивања у Републици Србији“, фаза 2 (2016), Швајцарска агенција за развој и сарадњу

Различити актери указују на значајну додатну вредност коју Тим за социјално укључивање и смањење сиромаштва, као кључни државни партнер у области социјалног укључивања, доноси у процесима јавне расправе, осмишљавања и реализације мера социјалног укључивања у земљи. [...] Тим представља изузетан пример институционалног капацитета подржан званичном развојном помоћи.

Извештај Техничке помоћи за оцену мера Сектора за развој људских ресурса реализованих и финансираних средствима ИПА, програма ЕУ и других донатора у Републици Србији (2013), A.R.S. Progetti S.P.A. за Делегацију ЕУ у Србији

Тим за социјално укључивање и смањење сиромаштва игра значајну улогу у праћењу реализације националних планова и стратешких докумената у области социјалног укључивања.

***Развој капацитета за праћење и оцену на Западном Балкану и Турској:
Почетни извештај (2013), Светска банка***

**Тим за социјално укључивање
и смањење сиромаштва**

Влајковићева 10, 11000 Београд, Србија

Е-mail: sipru@gov.rs

Телефони: +381 11 311 4605, +381 11 311 4798, +381 11 213 7915

Факс: +381 11 213 9754

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Swiss Agency for Development
and Cooperation SDC

Израда публикације омогућена је
средствима Швајцарске агенције за
развој и сарадњу у оквиру пројекта „
Подршка унапређењу процеса социјалног
укључивања у Републици Србији“.